

Posudek oponenta bakalářské práce

Název: Skórové testy v kontingenčních tabulkách

Autor: Martin Jex

Shrnutí obsahu práce

Bakalářská práce Martina Jexe se zabývá testováním hypotéz v multinomickém rozdělení. Odvozují se zde testové statistiky založené na metodě maximální věrohodnosti, tj. test poměrem věrohodností, Raův skórový test a Waldův test, a to jak pro jednoduchou hypotézu tak pro složenou hypotézu za přítomnosti rušivých parametrů.

Celkové hodnocení práce

Téma práce. Téma práce je pro bakalářskou práci naprosto přiměřené. Téma bylo původně zadáno trochu jinak, než jak je práce postavena, na kontingenční tabulky nedošlo, ale testy pro multinomické rozdělení nepochybně s analýzou kontingenčních tabulek úzce souvisejí. Únik z původního tématu lze podle mého názoru tolerovat, i když předložená práce je poněkud jednoduššího charakteru, než kdyby sledovala původně zadané téma.

Vlastní příspěvek. Martin Jex sestavil přehledný soupis výsledků z teorie maximální věrohodnosti pro multinomické rozdělení. Z obecných tvarů testových statistik pro jednoduché hypotézy podrobně odvodil konkrétní vzorce pro multinomické rozdělení. Pro rušivé parametry se pouze odkazuje na monografii J. Shaa. V práci je dále ilustrační příklad s Galtonovou deskou.

Matematická úroveň. Matematická úroveň práce je dobrá, je tu snaha o preciznost, některé výsledky jsou podrobně odvozovány a dokazovány. Značení je řádně zavedeno. Odvození hlavních výsledků (Lemma 2 a Lemma 3) je uděláno poněkud otrocky, lze vymyslet daleko jednodušší a elegantnější postup.

Práce se zdroji. Zdroje jsou řádně citovány, z citací je zřejmé, které výsledky autor převzal a odkud.

Formální úprava. Formální úprava je typograficky slušná, bez zásadních prohřešků. Lze vytknout pár překlepů v textu a neobratnost některých formulací.

Připomínky

1. Str. 3, komentář k Def. 1: Co si má čtenář představit pod formulací „*n* nezávislých *stejných* experimentů“?
2. Str. 6 uprostřed: ve výrazu $(X - p_{-K})$ je třeba z X vyloučit poslední složku. Dále není jasné, odkud se vzal rozptyl limitního normálního rozdělení.
3. Str. 7, řádek 3: Tento vzorec udává a_{lk} , nikoli a_{kl} .
4. Str. 8 – 10: Důkaz Lemmatu 2 spočívá v tupém dosazování. Ve skutečnosti lze podat celý důkaz na třech řádcích, kdyby se chytre využilo původního tvaru Waldovy statistiky.
5. Str. 10 – 12: I důkaz Lemmatu 3 by šel zestručnit, ale bylo by asi potřeba o něco více řádků než u Lemmatu 2.
6. Str. 17, řádek 7 odspodu: Skóre S_n tady asi nemá být derivací celé logaritmické věrohodnosti.

7. Str. 18: Překlepy „sitaci“, „paramaterický“.
8. Str. 19: Příklad nešikovné formulace – „Nyní uvažujme poslední statistiku z maximálně věrohodného přístupu test založený na podílu věrohodností.“
9. Str. 22: Chybějící čárky ve větě „Z uvedeného lze vyvodit, že deska nebyla korektně zkonstruována a naší domněnku, že model neodpovídá realitě jsme si potvrdili.“
10. Str. 24: Nesrozumitelná věta „Jinak řečeno všechny kolíky kuličky neodráží s neznámou stejnou pravděpodobností doleva.“
11. Str. 25: Chybí podmět ve větě „Znovu vyneseme do tabulky 3.5 na konci této kapitoly.“

Otázky a úkoly k obhajobě

- (A) Předvedte důkaz Lemmatu 2, který se vejde na jeden slide (a přitom jsou v něm všechny rovnosti zdůvodnitelné).
- (B) Je tvar Waldovy statistiky s rušivými parametry uvedený dole na str. 18 v citované literatuře dokázán nebo je uveden bez důkazu? Myslíte si, že Waldova statistika opravdu vypadá takto?

Závěr

Práce Martina Jexe podle mne stačí na naplnění zadání a svým provedením splňuje stanovené požadavky, doporučuji ji tedy uznat jako bakalářskou práci.

doc. Mgr. Michal Kulich, PhD.
KPMS MFF UK
18. června 2019